

G. Szabó László

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Két árva mozi

és mérhetetlen tudásszomj

KULTURÁLIS GONDOK A FERENCVÁROSBAN

Osztályozás

Tárv

791.45

1958

Forrás:

Wéber

1958. 8. 9.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Személy

Helyszám

Százötven éve, Ferenc császár trónralépésekor adták a legdélibb pesti városrész gazdag polgárai lakóhelyüknek a »Franzstadt«, azaz Ferencváros nevet. Fővárosunk kevés negyede túlrözi ennyire a hazai kapitalizmus kialakulását. Belterületén túlnyomórészt polgári és kispolgári lakosság él, középső része régi, törzsközségi üzemi munkások negyede, külső területei pedig — az immár mindenki örömeire »halálra ítélt« Valéria-telep és a Darányi miniszterelnök-építette bérkaszárnnyakkal ékelt, illatos út — még a Horthy-rendszer jellegzetes nyomait viselik magukon, nemcsak a házak, lakások külsejében, de olykor még a lelkekben is.

Milyen művelődési igények és lehetőségek jellemzik ezt a nagy munkáskerületet?

Szórakozni csak a „szomszédban“ lehet?

Az esti órákban valóságos népvándorlás indul a kerületből — a mozikba. A belterületiek még átsétálhatnak az Üllői út túlsó, VIII. kerületi oldalára — ott az Alfa és a Corvin, e két új szélesvásznú filmszínház, a Vörösmarty és más mozik. De a külterületiek már csak a hosszas villamosozást választhatják. Az Akadémia és a Kultúr, a IX. kerület e két árva mozija összesen alig 700 személyt fogad be, s

ha a Tátra fel is épül ellenforradalom-ütötte sebeitől, a befogadóképesség akkor sem emelkedik 1000 fölé. Ez pedig igen kevés 106 000 lakosnak, egy helyre négyszer-ötször annyi jegyigénylő jut, mint a szomszédos kerületekben. Kevés a húsz üzemi, szakszervezeti mozi is. Lehetne több, hiszen vetítógépe, engedélye van a Sertés- és a szomszédos Marhavágóhídnak, továbbá a Csokoládégyárnak. A gépet mégis raktárban hevertetik.

Budapest peremvárosait a felszabadulás óta már szépen ellátták mozával — ideje, hogy a FOMO a következő fejlesztési tervekben a közvetlen külvárosokra is nagyobb gondot fordítson. A szakszervezetek pedig használjanak fel minden lehetőséget, hogy ahol arra alkalom és engedély van, rendszeres filmvetítéseket tartsanak.

A ferencvárosiak kissé irigykedve beszélnek Angyal-földről, ahova »helybe költözött« a színházi kultúra: a József Attila Színház. Színházpótló szerepet kell itt betöltenie a kerület három szakszervezeti kultúrházának, a HVDSZ Ráday utcai, a vasutasok November 7. művelődési otthonának és a Hazai Fésűsfonó hét éve létesült pompás kultúrházának.

Három kultúrotthon — tánc- és operettdömpinggel

A valóságban viszont nem sok jót mondhatunk műsorpolitikájukról. Az utóbbi fél évben kiadott tanácsi engedélyek közül 139 szólt pusztán táncmulatságra, 72 a különféle könnyű műsorokkal összekötött táncos rendezvényre, 47 az öntevékeny művészeti műsorokra és 19 a hívatásos rendezvényekre. Ezekben is azonban főként esztrád-műsorokat és dzsessz-kavalkádokat kell érteni, no meg operetteket, a Viktóriát, az Utolsó Verebely lányt, az Igloi Fésűsfonó ez évi műsora bizonyítja.

Az öntevékeny műsorok mögött is gyakran giccs rejtezik — s főleg pénzpozsekolás, mint azt például a Budapesti Csokoládégyár színjátszó gárdájának szereplései mutatják. Évek óta csak egész estét betöltő nagyoperetteket játszanak; a Gül Baba háromszori előadásának csupán a díszleteire 15 000 forintot költöttek, a János vitéz kétszeri színrehozása 3600 forintba került, szemben az alig 600 forintos bevétellel. Nem csoda, hogy a szakszervezet kénytelen volt adminisztratív eszközökhöz nyúlni: megvonta a támogatást a csoporttól. Az operett- és esztráddömping feltartóztatására azonban másutt, más szakszervezetek részéről is erősebb fellépés kellene.

Szerencsére nem általános a dzsessz és esztrád ürügyén

folyó izlésrombolás. Sok csoport már a helyes utat járja. A Pálma Gumigyár színjátszó például képességeiknek megfelelő egyfelvonásosokkal szerepelnek rendszeresen üzemi dolgozói előtt és más kerületi rendezvényeken is — nagy sikerrel.

Hatezer olvasó — a Szabó Ervin könyvtárban

Szép eredményeket hozott a kerület kórus- és néptáncmozgalma is. A László-körház az ország egyik legjobb vegyeskara, felett a dalosmozgalom a két vágóhídon is. A Nagyvársátelep Déryné Táncgyűjtése több szakszervezethez tartozó dolgozókból alakult, szép példa a szakmaki összefogásra. Nagy segítséget adott az üzemi kultúrmunkásoknak az a négynapos elméleti tanfolyam is, amelyet a közelmúltban rendezett számukra a kerületi pártbizottság.

A döntő fordulatot a ferencvárosi munkások művelő-

dési igényében az irodalom, a tudás iránti érdeklődés, az olvasás fejlődése mutatja. A múltban egyetlen könyvtára sem volt a kerületnek, ma a Szabó Ervin könyvtár három fiókot tart fenn és még egy helyiséget a Gyáli úton. Dobos Piroksa, a könyvtár kerületi ellenőre örömmel üdvözlö: több mint 6000 olvasójuknak az utóbbi negyedév-

ben 57 000 kötetet kölcsönöztek. Mindez persze csak töredékes képet ad az érdeklődésről, hiszen minden nagyobb üzemben külön könyvtár működik.

Fejlődtek a zenei igények is: a kerületben mintegy másfélszer család taníttatja gyermekét zenére. Ennyi növendéknek a Mester utcai zeneiskola már régen szűk. A zenetanárok 22 általános iskola között »pendliznek«, ott foglalkoznak tanítványaikkal, ahol éppen hely van rá. Bizony ez a rendkívüli igény megérdemelné, hogy idővel megfelelő központi helyet kapjon a kerületi zeneoktatás.

Kánikulában is — telt ház

Nemcsak színházáért, de pompás központi kultúrházáért is sokat emlegetik Angyalföldet a szórakozásra, művelődésre vágyó ferencvárosiak. — Megfelelő helyen épült központi művelődési ház sok gondunkat megoldaná — tartja Goldberger Jenő, a Hazafias Népfőrt kerületi alelnöke. A Valéria-telep viskóinak helyére tervezett lakótelepen ugyan felépül egy kultúrház, de ez éppen csak az új telep lakóinak igényeit elégítheti ki.

A lakosság köréből már számosan felajánlották hozzájárulásukat társadalmi munkával, vagy anyagiakkal a

kerületi művelődési házhoz — ha a társadalmi szervezetek élére állnak ennek a mozgalomnak, a közeli években bizonyára megszűnhet ez az égető hiány.

Örvendtes a művelődés egyik legáltalánosabb — és legkevesebb anyagi eszközt igénylő — ágának, az ismeretterjesztésnek a fejlődése. Január óta 147 előadást tartottak a kerületben, ezeknek mintegy harmadrésze politikai és természettudományi témáról szólt. Állandóan nő a látogatottság, még a májusi kánikulában is mintegy 30 előadást hallgattak végig telt termekben. Talán ebben a tudásszomjban tükröződik leginkább az, ami a mai Ferencvárost a régitől megkülönbözteti. Utat mutat ez egyúttal a kerületi népművelés állami és szakszervezeti irányítóinak: nagy beruházások, jelentős új létesítmények nélkül is van módja a tömegek közötti nevelőmunkának.

G. Szabó László